

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) योग

परीक्षा : नोव्हेंबर – २०२५

द्वितीय वर्ष

सत्र – ३

विषय:- आरोग्य कायदा (BAYH-23-305)

दिनांक : २८/११/२०२५

गुण : ६०

वेळ : दु. २.०० ते दु. ४.३०

- सूचना :**
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 २. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
 ३. उत्तरपत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नक्रमांक लिहिणे आवश्यक आहे.
 ४. आवश्यक तेथे आकृत्या काढा.

प्र.१. पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) (४०)

- १) गर्भधारणा पूर्व व प्रसव पूर्व लिंगनिदान तंत्रे (लिंग निवडीवर प्रतिबंध) अधिनियम १९९४ ची गरज आणि तरतूदी सविस्तर लिहा.
- २) राष्ट्रीय पातळीवरील आरोग्य काळजीशी निगडित प्रश्नांचे थोडक्यात वर्णन करा.
- ३) “आरोग्याचा हक्क म्हणजे मूलभूत हक्क” यावर निबंध लिहा.
- ४) आरोग्य काळजी सेवांची पोहोच, वितरण आणि परतावा व्यवस्थेतील कायदेशीर आव्हाने स्पष्ट करा.
- ५) वैद्यकीय दुर्लक्षाला सामोरे गेलेल्या रुग्णाला कोणत्या कायदेशीर उपाययोजना आहेत?
- ६) वैद्यकीय उपचारांमध्ये संमतीची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.२. पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (१०)

- १) आरोग्य काळजी कायद्यातील मूलभूत तत्वे आणि स्रोत थोडक्यात लिहा.
- २) आरोग्य काळजी व्यवस्थेच्या निर्णय प्रक्रियेतील वैधानिक आणि नैतिक तत्वांच्या भूमिकेवर चर्चा करा.
- ३) वैद्यकीय गैरव्यवहार, रुग्णाची सुरक्षितता आणि आरोग्य काळजीतील गुणवत्ता यांचे कायदेशीर परिणामांवर टिकात्मक विश्लेषण करा.
- ४) आरोग्य सेवांच्या गैरव्यवहार आणि शोषणाच्या कायदेशीर आणि नियामक घटक थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.३. टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)

- १) ग्राहक संरक्षण कायदा
- २) वैद्यकीय दुर्लक्ष यावर उपाय
- ३) अवयव दान आणि प्रत्यारोपणाच्या जागरूकतेची गरज
- ४) वैद्यकीय नोंदीचे प्रकार आणि महत्व

Translation in English

Sub: Health Law (BAYH 23-305)

Instructions:

- 1) All Questions are Compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) In the case of any doubt the Marathi version shall be held to be authentic and final.
 - 4) While writing answers the respective question numbers must be mentioned in the Answer Book.
 - 5) Draw figures when necessary.
-

Q.1. Answer the following questions in detail. (Any Four) (40)

- 1) Write in detail about need and provision of Pre-conception & Pre Natal. Diagnostic Techniques (Prohibition of Sex Selection) Act 1994.
- 2) Describe in brief on issues in health care at National Level.
- 3) Write an essay on “ Right to Health as Fundamental Right”
- 4) Explain the legal challenges in health care access, delivery & reimbursement system.
- 5) What legal remedies are available to patients who have suffered from medical negligence?
- 6) Explain the role of consent in medical treatment.

Q.2. Answer the following questions in short. (Any Two) (10)

- 1) Write in brief about fundamental principles and sources of Health Care Law.
- 2) Discuss on role of legal and ethical considerations in health care decision making.
- 3) Critically analyse legal implications of health care quality, patient's safety and medical malpractice cases.
- 4) Explain in brief legal and regulatory aspects of health care fraud and abuse.

Q.3. Write short notes. (Any Two) (10)

- 1) Consumer Protection Law.
 - 2) Remedies for medical negligence.
 - 3) Need of awareness on organ transplant & donation.
 - 4) Patterns and importance of medical record.
-